

Gündelik yaşamda cinsel kimliğin sunumu: Sembolik etkileşimci bir bakış

Ahmet Özalp*

Öz

Geç modern dönemin ortaya çıkardığı kaosa dayalı müphem dönemde, cinsel kimlik konusu insanların tüm yaşamlarını derinden etkilemektedir. Grup içi davranışlardan sosyal gelişim alanı ve çalışma ortamına kadar, bireyler kendi cinsel kimliklerini dolaylı yoldan sunma eğilimi göstermektedir. Bu durumun başlıca nedenlerini varoluşsal kaygılar oluşturmaktadır. Bu kaygılara ötekileştirme, baskılanma ve reddedilme örnek olarak verilebilir. Bu araştırmada Karaman örnekleminde yola çıkılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan mülakat tekniği uygulanmış eşcinsel erkek bireylere yarı yapılandırılmış sorular yöneltilmiştir. Çalışmaya 17 kişiden oluşan, yaşları 20 ile 35 arasında değişen erkek eşcinseller katılmıştır. Araştırmanın amacı, bireylerin gündelik yaşamda kimliklerini nasıl sunmaya çalıştıklarını ve mücadele alanlarında nasıl davrandıklarını anlamaktır. Bu sayede çalışma, eşcinsel bireylerin iş yerlerindeki ve gündelik hayatlarındaki sıkıntılarını gün yüzüne çıkararak, toplumsal bir farkındalık oluşturması açısından önemlidir. Araştırmada elde edilen verilerin yorumlanmasının arka planında sembolik etkileşimci yaklaşım kullanılacaktır. Bireylerin gündelik yaşamda kendi gerçeklerini diğerinin tepkilerinden yola çıkarak yorumlaması ve semboller kullanması bu teorinin seçilmesinin temel nedenidir. Araştırma sonuçlarında, çalışmaya katılan bireylerin hiçbirinin aile içi şiddete maruz kalmadığı, 5'inin çocukluk ve ergenlik döneminde yaşadıkları mahallede cinsel saldırıya uğradığı, 15'inin de kendi kimliğini gizlediği bulunmuştur. Çalışmaya katılanların 12'sinin ilk ve orta öğretim yıllarında çok yoğun baskılandığı ve eleştiriye maruz kaldığı anlaşılmıştır. Ayrıca, çalışmaya katılan bireylerin sosyal ortamlarında baskı altında oldukları ve 12'sinin psikiyatrik tedavi aldığı görülmüştür. Araştırmaya katılan bireylerin gizli kalmayı tercih etmelerinin nedenleri arasında işlerinden olma korkusu, ailesinden veya sosyal çevreden dışlanma ve ileride evliliği düşünceleri önemli bir yer tutmaktadır. Araştırmaya katılanların 9'u özel sektörde çalışmakta iken, 8'i de işsiz durumdadır. Çalışmaya katılanların hepsi sosyal medya aracılığı ile çevreler edindiklerini ve sorunlarını bu mecralarda paylaşarak rahatladıklarını, kendi cinsel kimliklerine benzer insanlardan bu vasıta ile destek aldıklarını bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, cinsel kimlik, sembolik etkileşim, eşcinsellik, gündelik yaşam

Presentation of sexual identity in everyday life: A symbolic interactionist perspective

Abstract

In the turbulent and ambiguous chaos era brought about by the Post Modern period, the issue of sexual identity deeply affects those who question their ownself. Individuals tend to express their sexual identities indirectly by some behaviors in their social circles and workplaces. The main reasons for this situation stem from the existential anxieties such as marginalization, suppression, and rejection. This study is based on the sample of interviews conducted in the Turkish city Karaman. In the study, semi-structured questions were asked to homosexual male individuals with the help of the interview technique, one of the qualitative research methods. 17 male homosexuals, aged between 20 and 35, have been participated in the study. The aim of the research is to understand how homosexual individuals struggle to display their identities in daily life and to discover the most difficult aspects of their social lives. That is why this article is so important in terms of creating social awareness by revealing the problems faced by homosexual individuals in their workplaces and daily life. A symbolic interactionist approach has been used for the interpretation of the data obtained in the research. The main reason

* Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, E-posta: ozalpahmet@kmu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3134-3084

for choosing this theory is that individuals interpret their own reality according to their interactions with others and how they use symbols in daily life. As a result of the research, it has been found that none of the individuals participating in the study were subjected to any domestic violence, 5 of them were sexually assaulted around the neighbourhood that they have grown up, and 15 of them chose to hide their identity in society. In the study, 12 of the participants has been reported as being subject to intense peer pressure during their primary and secondary education years. In addition, it has been observed that 12 individuals have been under social pressure in their social environment and as result have been receiving psychiatric treatment. Job loss fear, fear of exclusion from their families and friends, and worrying about marriage in the future are among the reasons why these individuals participating in the study preferred to remain anonymous. 9 of the participants are working in the private sector and 8 of them are unemployed. In this study, all of the participants have reported that they have been making friendships through social media and have received support from people who share their sexual identities. It is understood that they find relief by sharing their experiences on these platforms.

Keywords: Gender, sexual identity, symbolic interactionism, homosexuality, daily life

Giriş

İnsanlık tarihini, savaşlar ve politika dışında en çok meşgul eden konulardan biri de cinselliktir. Cinselliğin insan yaşamındaki önemi birçok psikolog ve sosyolog tarafından (Sigmund Freud, Michel Foucault ve diğerleri) tartışılrsa da eski çağlardan günümüze araştırmaların sonu da gelmemiştir. İnsanoğlunun neslini devam ettirme arzusu ya da cinselliğin verdiği haz, bireyleri cinsel yaşama sürekli ilgili tutmuştur (Freud, 2014; Foucault, 2017). Cinselliğin biyolojik bir yönü olduğu gibi sosyolojik ve psikolojik de yönleri bulunmaktadır. Cinselliği, cinsel hazzın giderilmesi ve iki farklı insanın benzer bir harmoni içinde birlikteliklerini ifade eden sosyal normlar ve değer yargıları ile şekillendirilmiş özel yaşantı olarak tanımlamak mümkündür (Gülsün vd., 2009, s. 69). Bu tanımdan da yola çıkılarak cinselliğin sadece biyolojik bir yönü olmadığı, onun sosyal normlar ve değerler tarafından biçimlendirildiği ve hatta tabu şekline bile dönüştürüldüğü söylenebilir. Bu nedenledir ki, cinselliği sadece biyolojik hazzın tatmini olarak tanımlamak doğru olmaz. Eğer böyle bir durumla ilişkilendirilmek istenirse cinsellik, cinsel ilişkiden öteye gidemez. Bu bağlamda denilebilir ki, cinsellik, yaşamda birçok sosyal alanı da kapsayan ve bu alanların içindeki etkileşim ile şekillenen bir özel yaşam şekli olarak da yorumlanabilir.

Çalışmada teori olarak kullanılacak sembolik etkileşimciliğin tarihsel arka planının ve ön kabullerinin yine çalışmanın gelişimi açısından incelenmesi gerekmektedir. Sembolik etkileşimcilik, kökenlerinin Charles Horton Cooley (1864-1929) ve William Isaac Thomas'a (1863-1947) kadar uzandığı, kurucusu olarak George Herbert Mead'in (1863-1931) gösterildiği ve isim babası olarak da Herbert Blumer'in (1900-1987) kabul edildiği bir sosyoloji ekolüdür. Sembolik etkileşimciliğin, üç temel entelektüel çabadan filizlendiği kabul edilmektedir. Bunlardan ilki, Amerikan pragmatizmi, ikincisi psikolojik davranışçılık ve sonuncusu ise Alman idealizmidir. Pragmatizm, asıl gerçekliğin "dışarıda" değil, dünyaya yönelik eyleme geçildiğinde etkin şekilde yaratıldığını ve gerçek bilginin insan için faydalı olan olduğunu iddia etmektedir. Sembolik etkileşimcilik bu anti-pozitivist gerçeklik algısından önemli oranda etkilenmiştir. İkincisi, psikolojik davranışçılık, Mead ile birlikte bireyin davranışlarının dış etkenler tarafından -tıpkı bir hayvan gibi- radikal şekilde belirlendiği anlayışından koparak, toplumsal davranışçılık halini gelmiştir.¹ Sembolik biçimcilik, Alman idealizminin, her insan, dünyayı kendi algı penceresinden görüp kendine göre anlamlandırır fikrini de bünyesine dâhil ederek son şeklini almıştır (Ritzer & Stepnisky, 2018, s. 189; Fisher & Strauss, 2002, s. 482; Poloma, 2017, s. 32; Collins & Makowsky, 2014, s. 142-159).

Sembolik etkileşimci yaklaşım açısından bakıldığında, bu çalışmanın bulgular kısmında da görüleceği üzere, bireyler kendi kimliklerini çeşitli etkileşimler ve ilişkiler

¹ "Bizim davranışçılığımız sosyal davranışçılıktır" (Mead, 2017, s. 50).

enasında inşa etmektedirler. Benzer şekilde, inşa etmiş oldukları kimliklerini (örneğin, eşcinsel kimlik) yine gündelik ilişki ve etkileşimlerde saklama ve gizleme gereği duymaktadırlar. Bu etkileşim yoluyla süreç içinde doğup değişen benlik, eşcinsellerin “genelleştirilmiş öteki” ile kurdukları ilişkilerden ve anlamlardan meydana gelmektedir. Aslında “genelleştirilmiş öteki”, bireyin hayatında, çocuk oyunu ve yetişkin oyunu aşamasından sonra gelen ve benliğin oluşumunda oldukça önemli olan bir aşamadır (Kızılçelik, 2020, s. 155). “Birey içinde bulunduğu grubun dâhil olduğu ortak toplumsal eylemlere yönelik olarak grubunun tavırlarını benimsediği sürece tam bir benlik geliştirir ya da geliştirdiği bütünsel bir benliğe sahip olur” (Mead, 2017, s. 181). Mead’de genelleştirilmiş öteki, hiç tanımadığı bir ortamda bulunan ve nasıl davranılması gerektiğini tam olarak kestiremeyen bireyin, birtakım genellemeler yaparak durumu idare etmesini anlatmaktadır (Slattery, 2018, s. 335; Ritzer & Stepnisky, 2018, s. 201). Örneğin, bir cenaze töreninde şarkı söylemekten kaçınmak böylesi bir genellemedir. Eşcinsel bir bireyin, eşcinselliğini belli edecek semboller kullanmaktan kaçınmayı tercih ettiği ortamlar olabilir. Örneğin, ailede ya da arkadaş çevresinde eşcinsel olduğu bilinmeyen ve bilinse hoş karşılanmayacağı tahmin edilen durumlarda, eşcinsel birey, ataerkil olarak biçimlendirilmiş bir “erkek” gibi davranarak eylemlerde bulunur. Özetlemek gerekirse, “genelleştirilmiş öteki” sayesinde, birey, bir anlamda toplumu kafasında taşır (Slattery, 2018, s. 338). Eşcinsel birey için toplumun - özellikle de eşcinselliğe geleneksel açıdan bakan ve baskıcı toplumun- katı gerçekliklerine uymak oldukça zaruridir. Çünkü toplum, onlardan, “erkek gibi” olmalarını beklemektedir. Aksi takdirde eşcinsel bireyin kaderinde yalnızlaşma, yabancılaşma, dışlanma ve dahası olacaktır.

Cooley, ayna-benlik teorisinde, kendimizi yalnızca kendimize bakarak algılayıp tanımadığımızı, başkalarının bizi nasıl algıladığının da kendi kimliğimizi inşa etmede oldukça önemli olduğunu savunmuştur. Cooley’e göre diğerlerinin bizi nasıl gördüğü, kendi kimliklerimizi keşfetme ve sınırlarını belirlemede son derece önemlidir. “Aynada yüzümüzü, şeklimizi ve giyimimizi gördüğümüzde ve onlarla bizim oldukları için ilgilendiğimizde... Böylece, hayalimizde bir başkasının zihnindeki dış görünümümüz, davranış tarzımız, amaçlarımız, eylemlerimiz, karakterimiz, dostlarımız vb.ni algılar ve bunlardan farklı biçimlerde etkileniriz” (Cooley’den aktaran Turner vd., 2010, s. 475). Ayna benlik düşüncesi, üç temel üzerine kurulmuştur. İlki, diğerlerine nasıl göründüğümüzü hayal ederek başlar. İkincisi, diğerlerinin, görünümümüz hakkındaki yargılarının ne olması gerektiğine dair hayal kurarak ilerlenir. Son olarak, tüm kurulan bu hayaller neticesinde, gurur duyma ya da küçük düşme gibi duygular geliştirilir (Ritzer & Stepnisky, 2018, s. 213).

Sıklıkla sembolik etkileşimcilik yaklaşımı ile özdeşleştirilen Chicago Okulu’nun son temsilcilerinden biri olan Erving Goffman, benlik üzerine çalışmalar yapmış ve Dramaturji teorisi ile bireylerin gündelik ilişki ve etkileşimlerinde kendilerini nasıl sunduklarını gözlemlemiştir. Goffman’a göre, bireyler -Cooley’in ayna-benlik teorisinden de ilhamla-kendilerini, karşılarında ilişkiye geçtikleri ve geçme ihtimali oldukları kişilere, onların görmek istediği şekilde sunmaktadırlar. Aslında bu durum, bireylerin sabit bir benlik imgesi sunma kaygılarından oluşmaktadır (Goffman 2014; Ritzer & Stepnisky, 2018, s. 215). Tıpkı genelleştirilmiş öteki kavramının işaret ettiği gibi burada da birey, kendi seçimlerini, kendini başkalarının gözünden görerek yapmaktadır. Goffman’a (2015, s. 180) göre benlik, bir kale değil, açık bir şehirdir. “...benlik, atfedildiği kişinin mülkü değildir; aksine, kişinin üzerinde, kendisi ve etrafındaki kişiler tarafından uygulanan toplumsal kontrolün devamıdır” (Goffman, 2015, s. 183). Goffman’ın fikirlerinden yola çıkarak, o ve genellemek gerekirse çoğu sembolik etkileşimci için benlik, genetik kodlarla aktarılan, katı ve mutlak bir şekilde ölene kadar taşınan bir olgu olmaktan ziyade, sosyalleşme süreci içinde inşa edilen ve yıkılan sonra yeniden kurulan bir olgudur. Goffman’a göre benlik, hem kendi kendimize oto-kontrol yoluyla hem de çevremizin gücüyle kontrol altında tutulan ve etkilenmeye açık bir haldedir.

Dramaturjik bakış açısından hareketle eşcinsel bireyin, kendi eşcinsel kimliğini gizleme ve saklama çabasının altında bu kontrol aygıtının etkisi söz konusudur. Eşcinsel birey bilir ki, bazı ortamlarda (örneğin eşcinselliğin hoş karşılanmadığı yerler) eşcinsel kimliğini özgür ve rahatça yaşarsa, sonrasında ağır ahlaki/toplumsal/kültürel yaptırımlarla karşı karşıya kalabilir. Bu yaptırımlar damgalama törenleri ile eşcinsel bireylere sunulur. Bunun sonucunda eşcinsel birey artık sahne arkasını izleyiciye sunmuş ve izlenim yönetimini sağlayamamış olacaktır.

Bu araştırmayı ilgilendiren nokta ise sosyal ve toplumsal olgular bağlamında cinsel kimlik inşasıdır. Cinselliğin toplumsal kabulü ya da reddi, onu, toplumun gözünde çok farklı bir yere oturtmuştur. Cinsellik bu sayede biyolojiden çok ötede sosyolojinin de konusu olmuştur. İnsanlar arasındaki ilişkilerin duygusallık ve cinsellik ile yoğrulduğu modern dönemin akışkanlaşması farklı cinsel yönelimleri ve duyguları inceleme ihtiyacı doğurmaktadır. Akışkanlaşma ünlü filozof ve sosyolog Bauman tarafından dile getirilmiş, ilişkilerdeki karmaşıklığı ve hızlı kopuşu, güvensizliği tanımlamak için kullanılmıştır. Modern dönemde insan ilişkileri de modern yaşamın akışkanlığından etkilenmiştir. Cinsellik farklı kategorilere bölünmüş ve aydınlanma sonrası o da tam bir kategorileştirme arayışından ve pozitivizmden nasibini almıştır (Bauman, 2009; Bauman, 2015, s. 78-79). Bauman, insan ilişkilerinde güvensizlik ve şüpheye (risk) vurgu yaparken, Viyanalı psikanalist Freud ondan yüzyıl önce insan davranışlarının temelinde saldırganlık ve cinselliğin bulunduğunu iddia etmiştir. Freud ve ondan sonra gelen diğer psikanalistler (Jung ve Adler) Freud'a karşı çıksalar da kendi kuramlarını, yine de onun cinsellik tezi üzerine geliştirmeye çalışmışlardır (Freud, 2014). Daha sonrasında ise cinsellik tartışmaları Fransız post-yapısalcı sosyolog Foucault ile tepe noktasına ulaşmıştır. Foucault, 'Cinselliğin Tarihi' adlı eserinde, cinselliğin geçirdiği dönüm noktalarını, kendi tarih çözümleme yöntemine göre analiz etmiştir (Foucault, 2017). Cinsellik konusu, görüldüğü gibi birçok filozofu, sosyoloğu ve psikoloğu kendine çekmiş ve onların genel anlamda çalışmalarını etkilemiştir.

Cinselliğin birçok çalışmanın araştırma olgusu olmasının yanında, onun alt kategorilerinden olan cinsel kimlik sorunu da bu çalışmayı şekillendirmiştir. Geç modern dönem insanları, kendi cinsel kimliklerini tanımlarken literatüre değil hislerine bakarak karar vermektedirler. Cinsel kimlik konusu, günümüzde dünya devletlerini tamamen ilgilendiren bir konudur. Cinsel kimliğin açıkça ifade edilebilirliği ve cinsel kimlik hakları nedeniyle birçok yeni sosyal hareket ortaya çıkmıştır. Bireyler kendilerini ifade edebilmek ve toplumda saygın bir yerde kendileri gibi olabilmek için, bütün sosyolojik kurumları temelinden sarsacak, değiştirecek sosyal hareketlere katılmışlar ve sivil toplum örgütleri kurmuşlardır. Bu olgunun çalışılmasının da asıl önemi, cinsel kimliğin eğitim, aile, din vs. gibi temel sosyolojik kurumları temelinden sarsacak bir konu olmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü bu konunun, genel geçer toplumsal kabullere tamamen aykırı olduğu, toplumsal normlarca kabul görmektedir. Ancak bir önceki ifadede oldukça iddialı bir cümle kullanıldığı eleştirisinin önüne geçmek için, bazı ülkelerin anayasalarında, artık eşcinsel evliliklerin legal hale getirildiğini de vurgulamak gereklidir. Bu bağlamda önce eşcinsellik kavramının ne ifade ettiğini tanımlayıp yorumlamak, çalışmanın gelişimi açısından önem arz etmektedir. "Eşcinsellik eski Yunan'da benzer anlamına gelen "amos" ile "cinsellik" anlamında kullanılan "seksüalite" sözcüklerinden türemiş olup, aynı cinsiyetten bireyler arasında kurulan, cinsel nitelikli bedensel ya da duygusal bağlılık ve ilişki anlamına gelir" (Güney vd., 2014, s. 131). Yukarıdaki tanımdan da anlaşılabilceği gibi eşcinsellik bir cinsel yönelimdir. Eşcinsellik tarihi açıdan oldukça eskidir. Eşcinsellik tüm toplumlarda görüldüğü gibi hayvanlar arasında da yaygındır. Ancak nedeni tam olarak bilinmese de din, gelenek ve kültür gibi kısıtlama yaratan kurumlardan dolayı eşcinsellik normal dışı bir cinsel eylem olarak kabul edilmektedir (Çapcıoğlu & Demir, 2020, s. 140-148). Günümüzde de eşcinsel bireylere yönelik şiddet ve saldırganlık oldukça yüksektir. Ancak, asıl problem cinsel yönelimlere olan saldırganlıktan öte eşcinselliğin, toplum tarafından anormal bir olgu olarak algılanmasıdır.

Psikiyatrik açıdan eşcinsellik, belirli bir dönemde Amerikan Psikologlar Akademisi tarafından cinsel davranış bozukluğu olarak kabul edilmiştir. Amerikan Psikiyatri Birliği, 1970’li yıllara gelindiğinde, Akıl Hastalıkları Teşhis ve İstatistikleri Kılavuzu’nda eşcinselliği cinsel bozukluklar kategorisinden çıkarmıştır. Ancak, o dönemden günümüze çok sayıda genom ile ilgili araştırmalar da hızla yapılmıştır. Günümüzde APA, eşcinselliği, objektif ve iyi planlanmış bilimsel çalışmalar ve klinik literatür doğrultusunda eşcinselliğin insanların cinselliğinin “pozitif ve normal” çeşitlerinden biri olarak görmektedir (APA, 2019). Birçok hastalık onlar ile ilişkilendirilmekte ve eşcinsel bireylere bir virüsmüş gibi bakılmaktadır. Bu ülkemizin bazı yörelerinde oldukça yoğun bir hal almıştır. Bu bağlamda çalışmamız eşcinsellerin yaşadığı sıkıntıları ve gizli kalma nedenlerini araştırmaktadır. Bu çalışmayı teorik açıdan sembolik etkileşimcilik yaklaşımının ön kabulleri şekillendirecektir. Sosyolojik çalışmalarda en sık rastlanan problemlerden biri, teori ve bulguları uygun bir şekilde harmanlayamamaktır. Çalışmalarda hangi teorinin kullanılacağı ve test edileceği büyük bir sorundur. Bu bağlamda çalışmanın teorik ayağını Sembolik etkileşimcilik oluşturacaktır. Bu sayede araştırma cinsel kimlik üzerine yapılan çalışmalarda eksik bir teorik yönü tamamlayacaktır.

1. Araştırma süreci ve mülakatların yorumlanması

Araştırmamız Karaman örnekleminde yola çıkılarak hazırlanmıştır. Araştırmamızda, nitel araştırma yöntemlerinden olan mülakat tekniği kullanılmıştır. Araştırmada 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat soruları erkek eşcinsel bireylere uygulanmıştır. Kartopu örneklemini kullanılan çalışmada, eşcinsel bireylerin çevrelerinden hareketle diğer katılımcılara ulaşılmıştır. Ancak, veriler ses kaydı ile kayıt altına alınmamıştır. Veriler daha çok mülakat esnasında yazılı bir biçimde aktarılmış ve düzenlenmiştir. Bu durum, eşcinsel bireylerin kendilerini koruma gereksinimlerinden dolayı ortaya çıkmıştır. Araştırma keşif ve kabullenme, tanınırlık ve tepkiler, aile içi cinsel saldırı ve tehditler, kamusal alanda gizlilik, iş yaşamı, etkileşim sorunları, eşcinsellik ve hastalık, aile ve farkındalık, son olarak geleceğe yönelik korkular ve önlemler olarak 9 temaya ayrılmıştır. Araştırmaya 17 kişiden oluşan yaşları 20 ile 35 arasında erkek eşcinsel birey katılmıştır. Çalışmaya katılanların yaş ve mesleki durumları araştırmanın gizliliği açısından verilememiştir. Araştırma 6 aylık bir sürede gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bu kadar uzun süreye yayılmasının nedenleri; bireylerin gizli kalma arzuları, araştırmacıya temkinli yaklaşımları, araştırmaya katılan bireylerin kendilerini yüz yüze görüşmek için uygun görmemeleridir. Araştırmanın amaçlarını, bireylerin gündelik yaşamlarında kendi kimliklerini nasıl sundukları ve mücadele alanlarında nasıl davrandıklarını anlamak oluşturmaktadır. Bu sayede çalışma ayrıca, eşcinsel bireylerin iş yerlerinde ve gündelik yaşamlarında yaşadıkları sıkıntıları gün yüzüne çıkararak toplumsal farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde bireylerin gündelik yaşam sembolleri yorumlanmaya çalışılmıştır. Ek olarak, bu teorinin seçilmesinin temel kaygılarından biri de bireylerin gündelik yaşamda cinsel kimliklerinin öğrenilmesi korkusundan dolayı sürekli sembolik etkileşimde bulunmalarındır. Bu nedenle bireyler, gündelik yaşamda “heteroseksüel” olarak nitelendirdikleri sembolleri kullanmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, çalışmaya katılan bireylerin 8’i toplumda alaya maruz kaldığı ve dışlandığı, 5’inin çocukluk ve ergenlik döneminde yaşanan mahallede cinsel saldırıya uğradığı, 15’inde kendi kimliğini gizlediği bilgilerine ulaşılmıştır. Çalışmaya katılanların 12’sinde ilk ve orta öğretim yıllarında baskılandığı ve eleştiriye maruz kaldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, çalışmaya katılan bireylerin sosyal ortamlarda baskı altında oldukları ve 12’sinin psikiyatrik tedavi aldığı da görülmüştür. Eşcinsel bireylerin gizli kalmalarının nedenleri arasında işlerinden olmaları korkusu, ailesinden veya sosyal çevreden dışlanma ve ileride evlilik düşüncesi bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların 9’u özel sektörde çalışmakta ve 8’i de işsiz durumdadır. Çalışmaya katılanların hepsi sosyal medya aracılığı ile çevreler

edindiklerini ve sorunlarını bu mecralarda paylaşarak rahatladıklarını, kendi cinsel kimliklerine benzer insanlardan destek aldıklarını bildirmişlerdir.

2. Araştırma problemi ve alt problemler

Bu çalışmanın problemini, eşcinsel erkeklerin kendilerini keşif ve kabulünde, aile ortamında var oluş çabalarında, iş hayatındaki sorunlarda ve geleceğine yönelik kaygılarında ne gibi problemlerle karşılaştığı ve bu sorunlara yönelik geliştirdikleri algı ve çözüm yollarının neler olduğu oluşturmaktadır.

Araştırmamızın alt problemlerini ise şu sorular ile ifade edebiliriz:

Eşcinsel bireyler, kendilerini keşif ve kabullenme sürecinde neler yaşamaktadırlar?

Çevrelerine gizli kalmalarının nedenleri nelerdir ve bu sorunu çözmek için hangi yollara başvurmaktadırlar?

Aile içinde cinsel saldırıya veya herhangi bir tehdide maruz kalıp kalmamaları gibi sorunlarla nasıl baş etmişlerdir?

Kamusal alanda gizliliklerini nasıl korumuşlardır ve bu sorunlarla baş etme yolları nelerdir?

İş yaşamında ne gibi problemlerle karşılaşmakta ve bunları nasıl çözmektedirler?

Sosyal gelişim alanlarında var olan etkileşim sorunları nelerdir?

Eşcinselliğin bir hastalık olduğu yönündeki fikirlere bakış açıları nelerdir?

Kendilerinin gizliliğinin bozulması/ıfşası durumunda, ailelerinde ne gibi tepkiler beklediklerine yönelik algıları nelerdir?

Eşcinsel erkeklerin geleceğe yönelik korkuları nelerdir ve bu korkulara karşı hangi önlemleri almaktadırlar?

2.2. Keşif ve kabullenme

Elde edilen veriler incelendiğinde bireylerin kendilerini, ergenliğe giriş yılları (puberte) olarak nitelendirilen dönemde keşfettikleri ve lise dönemlerinde ise kabullendikleri görülmektedir. Araştırmaya katılanların çoğunluğunun verdikleri cevaplar dikkate alındığında keşif sürecinde birçok benlik ve kimlik çatışması yaşadıkları görülmektedir. Ergenliğe giriş döneminde bireylerin kendilerini keşfetmeleri, gelişimleri açısından kritik döneme denk gelmekle birlikte, bu durumun psiko-seksüel kuramlar açısından da desteklendiği görülmektedir. Sigmund Freud'un psiko-seksüel gelişim kuramında genital döneme denk gelen bu aşamada meydana gelen kimlik kabullenmelerinin, bireyin kendi cinsel yaşantısından yola çıkarak oluştuğu görülmektedir.

G. 1. Çocukluğumdan beri içimde bir şey vardı, ama ne olduğunu 15 yaşında öğrendim. 18 yaşlarında ise kabullendim.

G. 3. En başından beri kendimi biliyorum. Lise yıllarında ise tamamen kabullendim.

G. 11. 8 yaşlarında sanki kendimi sorguluyordum. Ama lisede kabullendim.

G.15. Hiçbir zaman keşfetmeye gerek olduğunu düşünmedim. Kabullenmeye de ihtiyacım olmadı. Kendi içimde çok normal karşıladım.

Lise dönemi, ülkemizde ergenliğin orta dönemlerine denk gelmesi ve cinsel keşiflerin/sancıların daha çok olduğu bir dönemdir. Bu dönemde gençler oldukça, hırçın ve saldırgan davranışlar geliştirmektedirler. İtaat sorunları yaşayan gençler, kendilerine destek olan bireylerle ailelerinden daha fazla zaman geçirerek, kendilerine sosyal bir kabul alanı bulmaktadırlar. Ayrıca bu dönemi İsviçreli gelişim psikoloğu Piaget, soyut işlemler dönemi olarak adlandırmaktadır. Bu dönemde gençler, soyut işlemleri ve kendilerine yönelik davranışlar üzerinde oldukça mantıklı yorumlar yapabilmektedirler (Supratman, 2013, s. 291-

292). Bu nedenle bu dönemde bireylerin kendi cinsel yönelimlerini kabullenmeleri literatür bilgileri ile uyumlu görünmektedir.

2.3. Tanınırlık ve tepkiler

İnsanların sosyal varlıklar olmaları nedeniyle, yaşadıkları problem durumlarında paylaşma eğilimleri göstermeleri oldukça normal bir durumdur. Ancak, cinsel yaşamın bastırıldığı geleneksel ve kapalı toplumlarda bu durum zorluk arz etmektedir. Bunun nedeni bariz bir şekilde toplumsal baskı sonucunda ortaya çıkacak tepkilerden dolayı bireylerin yaşadığı çekincelerdir. Görüşme yapılan bireylerin genel olarak kaygı bozuklukları yaşamalarından, toplumsal baskıdan ve tepkiden ne denli etkilendikleri anlaşılabilir. Bireyler bu sorunlardan bir nebze kurtulmak için samimi gördükleri insanlara kendi kimliklerini açık edip onlarla paylaşmakta da tereddüt etmemektedirler. Ancak, kimliklerini açık ettikleri kişilerin, genellikle genç ve eğitilmiş kişiler olduğu da belirgindir.

G. 1 Aslında bilen var, tek bir yakın arkadaşım var. O da oldukça iyi birisi iyi tepki verdi, arkadaşlığım devam ediyor.

G. 6. Ben küçük yerde yaşıyorum. Bilinmek istemem sadece gördüğüm birkaç kişi biliyor. Onlar da benim gibi insanlar.

G.11. Samimi arkadaşlarım biliyor. Bilmeleri de gerekir. Samimi insanlar. Ama birisi bana küfretti söylediğim ve ilişkisini kesti.

G.15. Bilenler var ve çok da yakın arkadaşlarım sıkıntım yok. Bana zaten biz biliyorduk. Hissetmiştik. Hayat senin hayatın dediler.

Görüşmecilerden elde edilen verilerden yola çıkılarak, bireylerin kaygı sorunları yaşadıkları ve toplumsal tepkiden çekinmeleri nedeniyle kimliklerini çok gizledikleri görünmektedir. Hatta bazı katılımcılar, kadınlarla ilişki kurmakta ve kadınlarla ilişkiye girerek bu gizliliği korumaya çalışmaktadırlar. Ancak, görüşmelerde elde edilen en önemli bulgu, mülakata katılan bireylerin, kendilerini samimi gördükleri bireylere açıklama eğilimi gösterdikleridir. Bu durumun nedenini görüşmelerde elde edilen verilerden hareketle bireylerin oldukça kaygı yaşamaları ve kendilerinin sorunlarını birilerine anlatma arzuları oluşturmaktadır.

2.4. Ailede cinsel saldırı ve tehdit

Aile içi şiddet, bilimsel bir çalışmanın konusu olmaktan ziyade kamuoyunun gündemini sürekli meşgul eden bir problem olarak da görünmektedir. Her gün çeşitli mecralarda bu tür problemlerin meydana geldiğini görmekteyiz. Ailenin toplumun en küçük yapı taşı olduğu düşünüldüğünde, aile kurumunun toplumsal olayların merkezinde olduğu da anlaşılabilir. Ailede meydana gelen problemler, elbette ki bireyleri doğrudan etkilemekte, bu da dolaylı olarak topluma yansımaktadır. Ancak görüşmeye katılan bireyler, aile içinde iletişimi oldukça güçlü bireyler olmakla birlikte, aile ile iletişimlerinde herhangi bir problem yaşamayan insanlar olarak görünmektedir. Ancak araştırmada elde edilen verilere bakılarak denilebilir ki, ailelerinin muhafazakâr bir geleneğe sahip olması nedeniyle bireyler kendi kimliklerini ailelerinden gizlemektedirler. Ailelerinin kimliklerinin farkında olmasının getireceği sonuçlardan oldukça endişe duymaktadırlar. Aileleri ile aralarındaki iyi ilişkilerinin temelinin gizlilik olduğunu vurgulamaktadırlar.

G. 5. Yok öyle bir şey olmadı.

G. 6. Hayır.

G. 7. Olmadı.

G. 8. Yok olmadı.

G.15. Direkt hayır derdim.

Mülakatta verilen cevapların çoğunluğu kısa olmakta ve aile içi sorun veya tehdit durumu olmadığına vurgu yapılmaktadır. Bu veriler yukarıda savunulan düşünceleri de desteklemektedir. Aile ile ilgili bir sorunun ortaya çıkmaması bireylerin kullandıkları heteroseksüel sembollerini hayatlarının güçlü bir parçası haline getirmiş olmalarıdır. Bu nedenle ailede bireylerin cinsel kimliklerine yönelik şüphe duyulmamaktadır.

2.5. Kamusal alanda gizlilik

Araştırmanın en sorunlu ve önemli noktasını bu konu oluşturmaktadır. Bireylerin çoğunun psikiyatrik desteğe başvurduğu ve yoğun kaygı durumları yaşadıkları görülmektedir. Toplum içinde bireyler ünlü psikanalist Carl Jung'un da ifade ettiği gibi çokça maskeler takmaktadırlar. Jung'a göre, kendi kimliklerini ve duygularını gizleyen insanlar, oldukça farklı bir kimliği benimsemektedirler. Kamusal alan bireylerin en çok sorun yaşadıkları ortam olarak görülmektedir. İnsanlar kendi düşüncelerini ve duygularını ifade etmede oldukça dikkatli davranmakta ve gizli yaşamayı seçmektedirler.

G. 1. Alnımda eşcinsel olduğum yazmıyor ya.

G. 2. Elbette ediyorum. Kolay bir durum değil. Dışlanmaktan korkuyorum. Giyimime konuşmama dikkat ediyorum.

G. 3. Ediyorum. Kendimi gizliyorum. Öyle açık yerlerde görünmem mesela.

G. 6. Kendimi korumak zorundayım. Ancak, bir kez başıma geldi. Tehdit edildim. Hala da korkuyorum. Oldukça takıntı oldu bende.

G. 12. Önemli bir şey herkes etmeli. Burası Türkiye.

G. 14. Aslında, ediyorum ama şüphelenmiyor değilim çevremden. Özellikle yazışmalarda çok dikkat ediyorum.

G. 15. Görünür değiliz. Olmaya da gerek yok. İnsanlardan dışlanmak istemiyorum.

G.13. Çok da ekstra bir şey yaptığım yok. Toplum içinde sohbetime muhabbetime dikkat ediyorum. Eşcinsellik ile ilgili konularda dikkat ediyorum.

Özellikle araştırmaya katılan bireylerde obsesyonların varlığı dikkat çekmektedir. Dışlanma korkusu bireyleri yaşamlarında farklı kimlikler geliştirmeye ve kendilerini sıkı bir koruma altına almalarına neden olmaktadır. Bu koruma sırasında bireyler giyinişlerine, konuşmalarına ve özellikle yazışmalarına dikkat etmektedirler. Kendi kimliklerinin ortaya çıkmasından korkmalarının sebebi olarak, başta dışlanma ve devamında ise tehdit edilme gelmektedir. Mülakata katılanlar genellikle yaşadıkları coğrafyadan, insanların muhafazakâr düşüncelerinden endişe etmekte ve sosyal ortamlardan kaçınma göstermektedirler. Saç kesimleri ve giyimlerinde istemedikleri tarzları tercih etmek zorunda kalmaları, onlarda genel kaygı bozukluğu oluşturmaktadır. Burada birtakım iletişim sembolleri ile korunma sağlamaktadırlar. Örneğin, katılımcılar telefon yazışmalarında genelde görünür bir kız arkadaş ile samimi yazışmalar yapmaktadırlar. Sosyal bir ortamda kız arkadaşlarıyla yaptıkları samimi konuşmalar ve yazışmaların onları kalkan gibi koruduğuna inanmaktadırlar.

2.6. İş yaşamı

İnsanlar ekonomik olarak bağımsızlık kazanmak ve elde etmek istedikleri metalara ulaşmak için belirli işlerde çalışmaktadırlar. Ancak, iş hayatının başında ortaya çıkan sorunlardan belki de en önemlisi iletişim eksikliğidir. İş yaşamı ve eşcinsellik üzerine ülkemizde yapılan çalışmalar yoğunluk arz etmese de yapılan görüşmelerde bireylerin belirli sorunlar yaşadıkları ancak bu sorunların cinsel içerikli olmayıp genellikle iş ile ilgili farklı tartışmalardan meydana geldiğini göstermektedir.

G. 8. Oldukça riskli bir iş yerinde açık olmak, sorun yaşamıyorum bu yüzden.

G. 13. Evet ama sorun olmuyor ya. Gizli olduğum için problem yok.

G. 2. Evet. Sorunlu değil ya gizli olunca.

G.15. İş yerimde birkaç ufak sorun oldu. Çalıştığım yerde birisi benden hoşlanmıştı. Baya saplantı haline getirmişti. Ancak çalıştığım yer Karaman'da değildi, Eskişehir'de.

Sosyal ilişkilerinde olduğu gibi, bireyler, iş yaşamında da problem yaşamadıklarını söylemektedirler. Ancak, görüşmeye katılanların 8'i herhangi bir işte çalışmamaktadır. İşsizliği cinsel yaşamlarındaki problemlerinden daha çok vurgulamışlardır. Burada yine heteroseksüel semboller kullanılmaktadır. Örneğin, bireyler iş yerlerinde dışlanmadan ve kovulmaktan korktukları için gizli olduklarını sürekli vurgulamışlardır. Kendilerini açık etmeleri durumunda çalışamayacaklarını söylemektedirler. İş yaşamında çalışan katılımcılar genel olarak sorunlu bir iş yaşamını deneyimlememektedirler. Kendilerine korunma olarak da gizliliklerini vurgulamışlardır.

2.6. Etkileşim sorunları

Boş zamanlar insanların sosyal aktivitelerini gerçekleştirdikleri anlar olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar boş zamanları değerlendirirken, belirli planlar yaparak değil genellikle anlık hareket etmektedirler. Boş zamanlar, çalışmaya katılanlar açısından da kendilerini rahat hissettikleri insanlar ile iletişim kurdukları ve sosyal aktivite gerçekleştirdikleri anlar olarak görülmektedir.

G. 1. Arkadaşlarım oldukça iyiler. Ancak bayağı alay konusu oluyor.

G. 2. Sorunluyum. Duygusal sorunlar yaşıyorum. Genelde insanlara çatıyorum.

G. 3. Sorunluyum ya, arkadaşlarımın muhabbetleri genelde belden aşağı o nedenle etkileniyorum.

G. 5. Oluyor tabii ki, getirdikleri insanların bana bakışları hoşuma gitmiyor. Kendimi kötü hissediyorum.

G. 7. Çevremde arkadaşlarımdan değil de ailemde oluyor. Yani hep yapmacık oluyor.

G. 9. Çevremle ilişkim gayet iyi. Ama alay etmeleri bazen takıntı haline gelebiliyor.

G.11. Sorun yaşamıyorum. Ancak, bazen kızlarla falan buluşunca arkadaşlar rahatsız oluyorum nedense.

G. 14. Gizli olduğum için hiçbir sorunum yok ama olsa biliyorum beni terk ederler.

G.15. Arkadaş konusunda seçici olduğum için sorun yaşamıyorum. İnsan belli eder kendini biraz olsun. Eğer kendisini zararlı olduğunu belli ederse uzaklaşıyorum direk.

Çalışmanın diğer önemli bir araştırma konusunu bu mülakat sorusu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan bireyler genellikle sosyal yaşamlarında alay konusu olmaktan rahatsızlık duymaktadırlar. Alay konusu olmak, çalışmaya katılanları çok rahatsız etmekte ve ortamlarına karşı tepkiler geliştirmelerine neden olmaktadır. Diğer bir problem ise duygusal sorunlar olarak görülmektedir. Bireylerin kendilerinin gizli oldukları ortamlarda melankolik duygulara kapıldığı görülmektedir. Bu durumun nedeninin ise yapılan konuşmalar olduğu barizdir. Bireylerin cinsel konular ile ilgili rahatsızlıkları ve bu konular yüzünden alaya alınmaları ya da damgalanmaları onları endişeye sokmaktadır. Davranışlar, boş zaman aktivitelerinde gerçek dışı (yapmacık) olmaktadır. Bireyler, çevreleri tarafından -cinsel yönelimlerinin dışında- terk edilme korkusu nedeniyle de gizli kalmaktadır. Ayrıca cinsel kimlikleri nedeniyle ortamda yabancı birisinin olması da onları rahatsız etmektedir. Özellikle karşı cins ile ilgili cinsel içerikli konuşmalar, çalışmaya katılanları oldukça rahatsız etmektedir. Son olarak kendi durumlarının bilindiği ortamlarda yakın çevrelerinin cinsellik içerikli konuşmaları sırasında arkadaşlarının onlara bakış şekillerinden rahatsızlık duymakta ve melankolik duygu durumu yaşamaktadırlar.

2.7. Eşcinsellik ve hastalık

Eşcinselliğin bir hastalık olduğu fikri, toplumda genel kabul gören bir yaklaşımdır. Ancak, Amerikan Psikologlar Akademisi, DSM-4 tanı kriterlerinde eşcinselliği, cinsel bir bozukluk olmaktan çıkarıp, bu durumun doğuştan geldiği ve normal bir eğilim olduğunu vurgulamaktadır. Ancak, bilinmelidir ki, hiçbir tanı kriteri toplumun kendi tanı kriterlerinden daha güçlü ve kabul edilebilir değildir. Toplum kendi oluşturduğu normları bireylere dayatır ve onları yaptırımlarla bunu uygulamaya teşvik eder. Çalışmaya katılanlar da bu toplumsal bakış açısından etkilenmiş görünmektedir.

- G. 1. Doğuştan geldiğini düşünüyorum. Sonradan olsa kendim zaten anlardım.
- G. 2. Hayır bence bir hastalıklı lanet bu.
- G. 3. Doğuştan gelir mi bilemem. Ama bu bir hastalık.
- G. 4. Hastalık olmasa ben böyle olur muydum?
- G. 5. Hastalık konusunu bilemiyorum. Ama bence duygularla alakalı
- G. 6. Evet doğuştan bence bayağı araştırdım. Kurtulmak için ne yapabilirim diye.
- G. 7. Hastalık bu. Hasta olmasa böyle olmazdık.
- G. 8. Hastalık olduğunu düşünüyorum. Baksana biz farklıyız.
- G.15. Ben doğuştan geldiğine inanıyorum. Çevremde çok farklı insan tipleri gördüm, sonradan yaptım da böyle oldu diyen olmadı. Bir hastalık olduğunu düşünmüyorum.

Araştırmaya katılan bireyler genel olarak cinsel yönelimlerinin bir hastalık, hatta bunun kendilerine uğramış bir lanet olduğuna inanmaktadırlar. Burada “lanet” kelimesi onlar için önemli bir sembolü ifade etmektedir. Hastalık olduğuna inananlar, kendi durumlarını internet ortamlarında araştırmalarına rağmen genel olarak bu inanca sahipler. Araştırmaya katılan bireylerin genelini iyi bir eğitime sahip olmalarına rağmen, eşcinsellik hakkındaki inançları toplumsal inançlarla paralel görünmektedir. Araştırmaya katılanlardan sadece birisi eşcinselliğin bir hastalık olmadığı ve doğuştan geldiğini vurgulamıştır. Genellikle kendilerini toplumdan farklı olarak vurgulamaktalar ve bu farklılığın onların hastalıklarından kaynaklandığına inanmaktadırlar.

2.8. Aile ve farkındalık

Katılımcılara yöneltilen, “aile ile ilişkilerinizi özetler misiniz?” sorusu, aslında genel bir aile kavrayışını anlamak üzere geliştirilmiştir. İnsanların aileleri ile olan ilişkileri dolaylı olarak toplumsal ilişkilere yansımaktadır. Aileden korkma, muhafazakâr bir çevreden gelmenin bir ürünü olarak düşünülmektedir. Ancak, muhafazakâr olmayan herhangi bir toplumda yapılacak olan bir diğer araştırma, araştırmaya katılan bireylerin düşünceleri ile ters düşüp düşmediğinin anlaşılması açısından gereklidir.

- G. 8. Ailede yaşananlar var. Ama iyi. Benden şüphelendiler. Sonrası düzeldi işte. Tartışıyoruz genelde.
- G. 1. Aslında sade bir ilişki çok görüşmüyoruz.
- G. 9. Ailem sıkıcı. O nedenle iletişimim yok çok fazla
- G. 11. Ailemi seviyorum yanımdalar hep. Tabii bilseler kovarlar.
- G. 14. Ailem aslında bana hep destek. Ama beni tanısalar, biterim.
- G.15. Ailemden bazıları beni biliyor. Çok hoşlarına gidiyor. Ailemin ikisini de küçük yaşta kaybettim. Aile ilişkilerim çok karışıktır.

Çalışmaya katılanlar aileleri ile ilişkileri açısından sıkıntılı gruplardır. Ailelerinden gizli olmaları nedeniyle, yukarıdaki diğer bir temada ilişkilerinin normalliğini vurgulamış

olsalar dahi, aile ile iletişimleri oldukça zayıf görünmektedir. Kendilerinin bilinmeleri konusunda oldukça endişe duymakta ve ailelerinden korkmaktadırlar. Ancak araştırmaya katılanların hepsi ailelerini sevmektedirler. Ailelerinin ekonomik ve sosyal konularda kendilerine destek olduklarını sıklıkla dile getirmişlerdir. Ancak, bilinme konusu gündeme geldiğinde kendi yaşamlarının biteceğini düşünmektedirler. Kendilerinin cinsel yönelimlerinin bilinmesi durumunda evden kovulacaklarını ya da iletişimlerinin tamamen biteceğini düşünmektedirler. Gizlilik bireylerin diğer bireylerle yazışmalarına sembolik olarak da etki etmektedir. Daha baskın heteroseksüel isimler veya kullanıcı adları tercih etmektedirler.

2.9. Geleceğe yönelik korkular ve önlemler

Geleceğe yönelik korkular, bütün insanların yaşadığı problemlerin başında gelmektedir. Gelecek kaygısı günümüz gençliğinin de büyük problemlerinden birini oluşturmaktadır. Bu soru araştırmanın da aslında gizli bir kimlik bunalımı durumunu araştırmaktadır. Araştırmada sorular daha derin içerikler aramak ve bunların nedenlerini araştırmak amacı ile oluşturulmuştur.

- G. 1. İş konusu. Ama keşke orada da özgür olsa idim. Bir önlemim yok.
- G. 2. Ailemin bilmesi olurdu. Bunun için gizli yaşıyorum hep.
- G. 3. Ailem olurdu. Kaybetmek istemem. O nedenle onlar ne isterse onu yapıyorum.
- G. 4. Çevremi kaybetmek ve yalnız kalmak. Bu nedenle hep iyi davranıyorum.
- G.5. İnsanlar. İnsanlar korkutucu. O nedenle gizli kalmak en güveniliri.
- G. 6. Sevdiklerimi kaybetmek. Bu nedenle kendimi saklayacağım hep.
- G. 7. İşimle ilgili olur. İşimi kaybetmek istemem böyle olduğum için. Bu nedenle sadece beni bilenlerle iletişim kuruyorum evleneceğim zaten.
- G. 8. Aklımda bir şey yok. Ama sanırım çevremi kaybetmek derdim. İnsanlar kötü baksın istemiyorum. O nedenle maço takılırım genelde.
- G. 9. Çevre ile ilgili bir problemim olmasını istemem. Ona göre davranıyorum.
- G. 10. Aileme yalan söylemek istemezdim. Beni olduğum gibi kabul etsinler isterdim.
- G. 11. Ya küçük bir şehirde korkmaz mı insan, ona göre her türlü önlemi alırım.
- G. 12. Kadınlarla görüşüyorum genelde, bu beni koruyacaktır.
- G. 13. Evleneceğim için korkmam. Ama evlendiğimde kurtulurum zaten bu durumdan.
- G.14. İnsanlardan korkuyorum. Tepkiden korkuyorum. Ona göre tavır takınırım sanırım.
- G. 15. Yani başka büyük şehirde yaşamak istiyorum. Böylelikle önlem almış olurum.
- G.16. Sadece iş, Konya'da sıkıntı çıkacağını düşünüyorum. Cinsel yönelimle ilgili sıkıntı durumu nerde çalışacağına bağlı. Kendime ona göre bir iş bulacağım.

Araştırmaya katılanların genel problemi geleceklerinin daha da sorunlu olacağına yönelik inançlarıdır. Özellikle iş bulma ve işte barınabilme problemi katılımcıların başlıca problemlerinden bazılarını oluşturmaktadır. En büyük kaygılar, ailenin kendilerini bilmesi, çevrenin farkında olması, işi kaybetme korkusu, sevdikleri tarafından dışlanma, insanların kendilerine yönelik kötü davranmaları ve evlilik korkusudur. Aslında verilen cevapların geneli bu soru altında rahatlıkla yorumlanabilir. Evlilik korkusu özellikle ailenin baskısından dolayı ortaya çıkmaktadır. Araştırmaya katılanların çoğunluğu ailelerinin ve çevrelerinin evlenmeleri yönünde baskı uyguladığını söylemektedirler. Aile baskısı ve evlenme korkusu nedeniyle kendilerini paranoyak olarak nitelendiren katılımcılar olmuştur. Bu nedenle psikiyatriye başvurmuşlardır. Ancak psikiyatri başvurularında dahi kendilerini gizlemektedirler. Psikiyatriye farklı bahaneler uydurarak veya kız arkadaş sorunları nedeniyle

başvurduklarını ifade etmektedirler. Dışlanma korkusu ise çevreden ve aileden korkmanın neden olduğu başka büyük bir sorunu oluşturmaktadır. Gelecek korkusunun diğer ve önemli bir sorunu ise işini kaybetme korkusudur. Bireyler gizli kalarak işlerini koruyacaklarına inanmaktadırlar. Hatta evlenerek birçok sorunu çözeceklerini dahi düşünmektedirler. Görüşmeye katılanlar evlendiklerinde gelecekte kendilerine ayrı bir homoseksüel bir partner bulup gizlilik içinde yaşamlarını rahatça sürdürmek istediklerini dile getirmektedirler.

Sonuç

Çalışmaya katılanların verdikleri cevaplar ve yorumlardan yola çıkılarak Karaman ili özelinde eşcinseller çok ciddi psikolojik ve sosyolojik sorunlar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bu sorunları aşmak için farklı yöntemler ve sembolik araçlar geliştirmektedirler. Bunların başında, kız arkadaş bulmak, tespih taşımak, alkol kullanmak, kendini daha dindar göstermek, cinsel konulardan kaçınmak veya bu konulara tepki göstermek gelmektedir. Çalışmada özellikle gençlerin orta yaştaki bireyler tarafından cinsel ilişkiye zorlandığı ve bazen tehditler ile korkutuldukları bulunmuştur. Özellikle gençlerin çalışma ortamlarına gelerek isimlerinin ve telefon numaralarının sorulması ile başlayan bir süreç, bu korkutulmaların başında gelmektedir. Ayrıca çalışmada Suriyelilerden bazılarının da bu gençlere yönelik cinsel teklifleri ve göz ile taciz etmeleri çokça vurgulanmıştır. Bireyler kendilerini oldukça gizli tutmakta genel olarak kendi kimliklerini kadın arkadaşlarına açmaktadırlar. Onlara olan güvenlerinin erkeklerden daha fazla olduğunu vurgulamaktadırlar. Çalışmaya katılanlar aileleri ile iletişimlerinin zayıf olmasına rağmen ailelerine olan bağlılıkları oldukça yüksektir. Çalışmaya katılanlar Karaman'dan ve Konya'dan kurtulmak istemektedir. Göçmek istedikleri illerin başında İzmir, Antalya ve İstanbul gelmektedir. Bu istediğin nedenlerini ise baskıcı toplum yapısı ve gelecek kaygısı oluşturmaktadır. Görüşmeciler Karaman ve Konya yöresinde çok sayıda eşcinsel olduğunu fakat kendi isimlerini vermek istemedikleri ve gizli kalmak istediklerini vurgulamaktadır. Genellikle sosyal medyada sahte resimler kullanarak iletişim kurup birbirleri ile tanışma ve buluşmalar ayarlamaktadırlar. Ancak, bunlar tehlikeli olmakta orta ve ileri yaş aralıklarında bulunan bireylerden gelen sahte resimlerin korkuya neden olduğunu vurgulamaktadırlar.

Çalışmaya katılanlar genel olarak uzun süreli ilişkilere karşıdırlar. Duygusallığın kendi çevrelerinde olmayacağına ve gününbirlik ilişkilerin daha kolay olduğuna inanmaktadırlar. Uzun süreli ilişkilere yönelik genel inanç zayıflığını, eşcinsel ortamlarda aldatmaların çok daha rahat yapılması ve evliliğin olmaması oluşturmaktadır. İnsanların çok dedikodu yapmaları ve kendileri hakkında konuşmaları bireyleri diğer rahatsız eden konulardandır. Resimlerinin farklı mecralarda paylaşılması onlara korku vermektedir. Yazışmalarının korkutulma nedeniyle aileleriyle ya da yakın çevre ile paylaşılmasından oldukça endişe duymaktadırlar. Çalışmaya katılan görüşmeciler genelde, sürekli dertleşmek ve sorunlarını paylaşmak istediklerini vurgulamışlardır. Yalnızlık sorununu derin yaşadıklarını düşünüyorlar. Bütün bunların yanında heteroseksüellerin de eşcinsellerle ilişkiye girmek istediklerini ifade etmektedirler. Bu onlar için hem bir tehdit hem de büyük bir korku kaynağıdır. Bu nedenle samimi arkadaşlıklar kurmaktan çekinmekte ve genel olarak yalnız kalmayı tercih etmektedirler. Eşcinsellerin genel çalışma alanları hizmet sektörü olarak görünmektedir. Ancak, kamu kurumları ve kafelerde de yoğun olarak çalışan gizli eşcinsellerin olduğunu sıklıkla dile getirmişlerdir. Bu durumun nedeninin kendilerini sunmak ve yeni insanları tanımak olduğunu sürekli ifade etmişlerdir. Görüşmecilerden bazıları, Karaman'da eşcinsel erkeklerin çok kez tacize uğradığını ifade etmektedirler. Heteroseksüellerin de gençleri çok rahatsız ettiğini bildirmişler ve evlilerde bu durumun oldukça fazla olduğunu vurgulamışlardır. Gizliliğin tacizden ve toplumsal baskıdan olduğunu düşünülmemektedir. İleride Karaman'da bu konuda yapılacak yeni araştırmaların, gençler üzerinde toplumsal tacizlerin etkisine odaklanması gerekmektedir. Ayrıca yakın akraba

ilişkilerinin de dikkatlice incelenmesi konusunun tam olarak anlaşılması açısından önemlidir. Eşcinsellerin sosyal gelişim alanlarında oldukça sorunlu bir gündelik yaşamları da var gibi görünmektedir. İnsan ilişkilerinin zayıf olmamasının yanında tacize uğrama korkusu oldukça endişe verici boyutlardadır. Bu durumu ifade etmek için verilen yanıtlarda evden çıkmak istemeyenlerin varlığından dahi bahsedilmiştir. Ayrıca, bu araştırmadan yola çıkılarak evli eşcinseller ve din gibi konularda çalışmaların zenginleştirilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- APA. (2019). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM–5). Erişim adresi (10 Temmuz 2019): <https://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/dsm>
- Bauman, Z. (2009). *Akışkan aşk: İnsan ilişkilerinin kırılğanlığına dair*. İstanbul: Versus Yayınevi.
- Bauman, Z. (2015). *Akışkan modern toplumda kültür* (İ. Çapcıoğlu & F. Ömek, Çev.). Ankara: Atıf Yayınları.
- Collins, R. & Makowsky, M. (2014). *Toplumun keşfi* (N. Oktik, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çapcıoğlu, İ. & Demir, Z. (2020). Durgun sulardan bulanık denizlere: Din, kültür ve kimlik ilişkisi. H. Beşirli & Z. Tekten Aksürmeli (Ed.), *Kültür ve kimlik: Disiplinlerarası yaklaşımlar* (s. 121-152) içinde. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Fisher, B. M. & Strauss, A. L. (2002). Etkileşimcilik (K. Dinçer, Çev.). T. Bottomore & R. Nisbet (Ed.), *Sosyolojik çözümlemenin tarihi* (s. 501-543) içinde. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Foucault, M. (2017). *Cinselliğin tarihi* (H. U. Tanrıöver, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.
- Freud, S. (2014). *Cinsellik üzerine* (H. Can, Çev.) Ankara: Tutku Yayınevi.
- Goffman, E. (2014). *Günlük yaşamda benliğin sunumu* (B. Cezar, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Goffman, E. (2015). *Timarhaneler akıl kastalarının ve kapatılmış diğer kişilerin toplumsal durumu üzerine denemeler* (E. Arıcan, Çev.). Ankara: Heretik Yayınları.
- Gülsün, M., Ak, M. & Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 68-79.
- Güney, N., Kargı, E. & Çorbacı-Oruç, A. (2004). Üniversite öğrencilerinin eşcinsellik konusundaki görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Journal of HIV/AIDS*, 7, 131-137.
- Kızılcıkelik, S. (2020). *Sosyoloji tarihi 6*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mead, G. H. (2017). *Zihin, benlik ve toplum* (Y. Erdem, Çev.). Ankara: Heretik Yayınları.
- Poloma, M. M. (2017). *Çağdaş sosyoloji kuramları* (H. Erbaş, Çev.). Ankara: Palme Yayıncılık.
- Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2018). *Modern sosyoloji kuramları* (H. Hülür, Çev.). Ankara: De Ki Yayınları.
- Slattery, M. (2018). *Sosyolojide temel fikirler* (Ü. Tatlıcan & G. Demiriz, Çev.). Bursa: Sentez Yayıncılık.
- Supratman, A. M. (2013). Piaget's Theory in the development of creative thinking. *Research in Mathematical Education*, 17(4), 291-307.
- Turner, J. H., Beeghley, L. & Powers, C. H. (2010). *Sosyolojik teorinin oluşumu* (Ü. Tatlıcan, Çev.). Bursa: Sentez Yayıncılık.